

Ixcanul

Regie: Jayro Bustamente | Cast: María Mercedes Coroy (Maria), María Telon (Juana), Manuel Manuel Antún (Manuel), e.a. | Speelduur: 93 minuten | Jaar: 2015

Aanstaande bruid Maria zou in de zevende hemel moeten zijn, maar het zijn vooral haar ouders die de verloving een groot feest vinden. Hun dochter heeft weinig in te brengen tegen het huwelijk. Zelf heeft ze hele andere dromen, maar op het Guatemalaanse platteland komt daar weinig van terecht.

De zeventienjarige Maya-indiaan denkt in Ixcanul een uitweg te hebben gevonden. Ze wil mee met Pepe, een medewerker op de koffieplantage die zijn zinnen heeft gezet om naar de andere kant van de lokale vulkaan af te reizen. Daar wacht de westerse wereld: Mexico, met daarachter zelfs nog de Verenigde Staten. Regisseur Jayro Bustamente maakt met dit speelfilmdebuut echter duidelijk dat ontsnappen aan de lokale cultuur geen gemakkelijke opgave is, zo niet compleet onmogelijk.

De filmmaker schetst die verstikkende situatie aanvankelijk nogal opzichtig door (te) makkelijke ingrepen in zijn verhaal. Maria, die haar seksualiteit aan het ontdekken is, laat een stomdronken Pepe op haar neerploffen en blijkt kort daarna zwanger te zijn. Een extra reden om met hem te vluchten, zou je zeggen, maar dat loopt spaak. Haar verloofde rijdt toevallig net langs en neemt haar weer mee terug. Van Pepe hoort of ziet ze niets meer.

En dan zit Maria natuurlijk met de gebakken peren, want wat gaat ze met die baby doen? Haar moeder, die als enige van de zwangerschap weet, probeert haar te helpen om ervan af te komen. Waarschijnlijk vooral omdat ze bang is dat het huwelijk van haar dochter met de rijke plantagevoorman niet door zal gaan.

Qua plotontwikkeling dreigt Ixcanul tot dat punt richting een soap op het platteland te gaan. Het kalme tempo en het compleet natuurlijke acteerwerk van een lokale cast bewijzen echter dat Bustamente een realistische en genuanceerde schets van het rurale leven in Guatemala wil geven. Dat komt dan ook steeds beter uit de verf in de tweede helft van dit kleine drama.

Ixcanul laat dan overtuigend naar voren komen hoe de verhoudingen liggen tussen de lokale cultuur en de beter ontwikkelde samenleving. Een slangenplaag op de vruchtbare grond is misschien gevaarlijk, maar het is slechts een voorbode voor het echte venijn dat komen gaat. Wat als het beperkte Maya-bestaan niet meer toereikend blijkt te zijn? Kan er dan wel een brug worden geslagen naar de grote stad of worden de Maya's slachtoffer van hun eigen geïsoleerde tradities?

Na een enigszins moeizame start schetst Bustamente een bijtend beeld van de onoverbrugbare kloof die er tussen twee culturen in Guatemala ligt. En van een meisje dat daar precies middenin dreigt te vallen.